

FFS 1983:40

Utkom från trycket 1983-06-22

Överbefälhavarens kungörelse om fanor och standar m m inom försvarsmakten;

utfärdad den 21 juni 1983.

Överbefälhavaren föreskriver enligt regeringens bemyndigande (FFS 1983:37 saknr 955) och efter samråd med försvarets materielverk, statens försvarshistoriska museer och riksarkivets heraldiska sektion följande.

Fanor och standar

1 §

Fanor vars dukar utgörs av den tretungade flaggan skall ha delbar fanstång av vitlackerad furu.

2 §

Fanor och standar som används under den tid efter statschefens eller dennes gemåls frånfälle som den anställda personalen skall bära sorgtecken, skall vara försedda med krusflor. Krusfloret fästes på fan-(standar-)spetsen och skall ha två hängande ändar om vardera en meters längd.

3 §

Till fanor och standar skall finnas fodral. Dessa skall vara av mörkblått mot väta inpregnerat tyg. Ett fodral skall vara försett med ficka för fanspetsen och i förekommande fall för fanbandet. På fickans (undre fickans) lock anbringas bokstavs- och nummerbeteckning (motsv) för vederbörande enhet. För svensk beredskapsstyrka i FN-tjänst skall beteckningen vara tre öppna kronor i gult ordnade två och en.

Fodralen skall om möjligt vara försedda med blytlås.

4 §

Fanor och standar får inte förvaras

1. där luften har otjänlig temperatur eller fuktighet,
2. i omedelbar närhet av en värmekälla,
3. där de utsätts för solljus eller annat starkt direktljus,
4. där de kan beröras av obehöriga.

En fana eller ett standar bör inte förvaras i en sådan lokal där tobaksrökning är medgiven eller där eldning sker med kol eller koks (motsv). Om en sådan lokal används skall en fana eller ett standar som har guld- eller silverbroderier skyddas genom placering i en monter, ett skåp eller i sitt fodral.

5 §

En fana, utom dragonfana, skall förvaras antingen hoprullad i fodralet eller upphängd i en monter. Ett standar och en dragonfana i bruk skall förvaras upphängd i en monter.

Vid förvaring av en hoprullad fana skall iakttas

- att såväl fanduken som fodralet är helt torra före hoprullningen,
- att fanan omedelbart efter en användning i fuktig väderlek upphängs på tork i en särskild torkanordning med stången fäst vågrätt och duken utvecklad fritt hängande,
- att hoprullningen sker på plant och rent underlag utan hård dragning i fanduken,
- att skyddsduk av mjukt bomullstyg ungefärligen lika bred och 30 cm längre än fanduken rullas med densamma och fastknyts,
- att fanband (kravatt) tas av och rullas med fanan eller förvaras i särskilda facket på fodralet till fanan.

Vid förvaringsupphängning i monter av en fana eller ett standar skall iakttas

att stången är vågrätt fäst,

att duken utvecklad hänger fritt i därför avsett fodral,

att om fanan eller standaret före förvaringsupphängningen har använts i fuktig väderlek, skall den först torkas (på samma sätt som anges ovan för förvaring av en hoprullad fana) innan den slutliga förvaringsupphängningen med särskilda fodralet får ske.

6 §

Fanor ooh dukar som efter användning inte omedelbart kan ordnas för förvaring enligt 5 § skall i avvaktan härpå snarast hoprullas tillsammans med skyddsduken.

Om fanans (standarets) duk blivit fuktig är det särskilt viktigt att hoprullning enligt första stycket sker. I annat fall kan lätt färgförändringar eller fläckar uppstå genom så kallad "fällning-blödning" till duken från dess olikfärgade delar.

7 §

En fana eller ett standar enligt 6 § förordningen (FFS 1983:37) om fanor, tecken och skyltar m m inom försvarsmakten får enligt vederbörande militära chefs bestämmande användas utomhus när de ceremoniella förhållandena inte kräver att tilldelade fanan (standaret) skall användas.

För beslut om anskaffning av fanor (standar) enligt första stycket skall samråd ske med försvarets materielverk,

Trumpetfanor, pukfanor och notställsdekorationer

8 §

Bestämmelserna om trumpetfanor, pukfanor och notställsdekorationer gäller för musikavdelningar som tillhör försvarsmakten. Bestämmelserna får i tillämpliga delar gälla för musikavdelningar från regionmusiken under musiksamverkan inom försvarsmakten.

9 §

En trumpetfana (pukfana) skall utformas som den tretungade flaggan och tillverkas av ett tyglager av natursiden eller nylon (motsv). Fäst på fanfartrumpeten skall duken ha en fri höjd av 100 cm och vara utförd i de proportioner som föreskrivs i 2 § lagen (1982:269) om Sveriges flagga. Fanfartrumpeten skall därvid motsvara en fanstång.

10 §

Notställsdekorationerna skall till sitt heraldiska innehåll ansluta till vederbörlig försvarsgrens vapenbilder. Inom hemvärnet får hemvärnstecknet användas på motsvarande sätt.

11 §

Trumpetfanorna, pukfanorna och notställsdekorationerna används enligt vederbörande förbandschefs (motsv) bestämmande vid parader och därmed jämförliga högtidliga tillfällen, vid större festligheter där delar av försvarsmakten medverkar samt vid offentliga konserter.

12 §

För trumpetfanor, pukfanor och notställsdekorationer skall i tillämpliga delar gälla 6-8 §§ förordningen (FFS 1983:37) om fanor, tecken och skyltar m m inom försvarsmakten. Likaså skall för trumpetfanor och pukfanor i tillämpliga delar gälla 2-7 §§ denna kungörelse. Därvid skall vad i 2 § anges om krusflor måtten för krusflorets ändar vara femton centimeter.

13 §

För beslut om anskaffning och reparation av trumpetfanor och pukfanor samråd ske med försvarets materielverk.

14 §

De tidigare påbudna eller tillåtna trumpetfanor, pukfanor och notställsdekorationer som anges i bilagan till denna kungörelse får användas, dock endast när förbandet (motsv) i fråga berörs av verksamheten. Disponibla statsmedel får inte användas för anskaffning av sådan materiel.

Sigill och vinjetter

15 §

Ett sigill skall ansluta till den i vederbörliga fanan, standaret eller dragonfanan heraldiskt särskiljande bilden så långt detta är möjligt. Om så är lämpligt utformas bilden i förening med emblemet för truppslaget, vapenslaget eller ett annat organisatoriskt förhållande.

Myndigheter som har särskilda vapen skall om så är möjligt använda dessa i sina sigill.

Infanteri-, kavalleri- och pansarförband vilkas fanor, standar respektive dragonfanor har fått rent heraldisk utformning skall i sina sigill ha dessa vapen jämte truppslagseblemet. Artilleri- och luftvärnsförband skall i sina sigill ha de i fanornas eller standarens övre inre hörn förekommande vapenbilderna kombinerade med två korslagda kanoner respektive två korslagda vingade kanoner. Skånska dragonregementet och Wendes artilleriregemente skall dock ha de sigill som har fastställts i särskild ordning.

16 §

Nyanskaffning av sigill skall ske genom respektive myndighets försorg.

För enheter som nyupprättas eller som får ändrade benämningar beslutar chefen för armén, chefen för marinen respektive chefen för flygvapnet om sigillet nya (ändrade) utformning.

17 §

Sigill som kasseras i samband med nyanskaffning skall överlämnas till statens försvarshistoriska museer för dess beslut om förvaring eller deponering i likhet med föreskrifterna i 8 § förordningen (FFS 1983:37) om fanor, tecken och skyltar m m inom försvarsmakten.

När en enhet med eget sigill dras in eller sammanslås med en annan myndighet (enhet), skall sigillet överlämnas enligt första stycket om ej annat bestäms för avvecklingen av regeringen.

18 §

Vinjetter på myndigheters blanketter skall utformas i överensstämmelse med respektive sigill enligt bestämmelserna i 15 §.

Särskilda bestämmelser**19 §**

Bestämmelser om berörd materiels tekniska egenskaper samt närmare bestämmelser för olika dukars skyddande vid användning och förvaring meddelas av försvarets materielverk i förekommande fall efter hörande av statens försvarshistoriska museer.

Denna kungörelse träder i kraft den 29 juni 1983.

Lennart Ljung

Lars B Persson
(Chef för planeringsledningen)

Bilaga

Utformningar av trumpetfanor, pukfanor och notställsdekorationer som får användas

1 Trumpetfana och pukfana av tidigare påbjuden modell

Trumpetfanans (pukfanans) duk skall vara tillverkad av två tyglager av mönstrat natursiden med en fri höjd av 61 cm och en bredd av 47 cm, trumpetfanan för Svea livgarde får dock ha en fri höjd av 78 cm och en bredd av 60 cm, samt vara försedd med en sex cm frans av silke på tre sidor. Detta oberoende av om de samhörande fälttecknen har frans eller inte. I sistnämnda fallet skall fransens färg överensstämma med dukens.

Trumpetfanan (pukfanan) skall till sitt heraldiska innehåll överensstämma med respektive förbands fälttecken, dock utan segernamn. Likaså beaktas att den vid trumpeten fästade kanten motsvarar fanans (standarets, dragonfanans) överkant. Emblem och vapenbilder skall anbringas så att trumpetfanans utsida, som är den åt höger vända sidan då trumpeten är lyft till blåsning, utgör en spegelbild av insidan.

2 Trumpetfana och pukfana av tidigare tillåten modell

Trumpetfanans (pukfanans) duk skall vara tillverkad av ett tyglager sidenväv med en fri höjd av 70 cm och en bredd av 47 cm samt vara försedd med en sex cm frans.

Trumpetfanan (pukfanan) skall vara kluven av gult och blått med de gula fälten närmast ljudtratten, Fransén skall vara av ombytta färger.

3 Trumpetfana tidigare fastställd för flygvapnet

Trumpetfanans duk skall vara tillverkad av ljusblå sidenväv med en fri höjd av 57,5 cm och en bredd av 36 cm samt vara försedd med en sex cm frans av gult silke på tre sidor. I dukens övre del skall finnas tre snoddar av blått silke för trumpetfanans fästande vid trumpeten.

Trumpetfanans mitt skall prydas av flygvapnets emblem var jämte i övre vänstra hörnet av duken skall vara anbringat det särskilda kännetecknen som är fastställt för respektive flygförbands (skolförbands) fana.

Prydnaderna utförs i gult likeidigt silkesbroderi

4 Notställsdekorationer

Tidigare fastställda eller medgivna notställsdekorationer skall till sina heraldiska innehåll ansluta sig till vederbörligt förbands vapenbilder eller till försvarsgrenens emblem enligt punkten 3.